

Styrket Familiebehandling

Centrale kernelementer
i indsatsen og væsentligste
resultater fra slutevaluering

Hvorfor en Styrket Familiebehandling?

Styrket Familiebehandling (SFB) tilbydes meget udsatte familier, der er i risiko for at få deres barn anbragt. Styrket Familiebehandling har til formål at stabilisere og vende en bekymrende udvikling, så anbringelse undgås, og hvor både forældre og børn kommer i bedre trivsel igennem en mere stabil og struktureret hverdag, og med styrkede forældrekompetencer. SFB har en typisk varighed på 3-12 måneder.

Om Styrket Familiebehandling

SFB er udviklet, modnet, pilottestet og løbende evalueret gennem ca. 3 år (2019-22) i et samarbejde mellem Socialstyrelsen, kommunerne Randers, Jammerbugt, Hvidovre og København samt Implement og SUS Socialt Udviklingscenter. Herudover har lektor Marie Østergaard Møller, Aalborg Universitet, bidraget med aktionsforskning i projektet i perioden 2020-2022.

1.
Kort om
indsatsen

2.
Lovende
resultater for
de fleste og det
kan betale sig!

3.
Implementering
af indsats

1. Kort om indsatsen

Styrket Familiebehandling tilbydes på baggrund af en børnefaglig undersøgelse til familier, der typisk allerede har modtaget forskellige former for mindre intensiv familiebehandling og forebyggende indsatser uden den ønskede effekt.

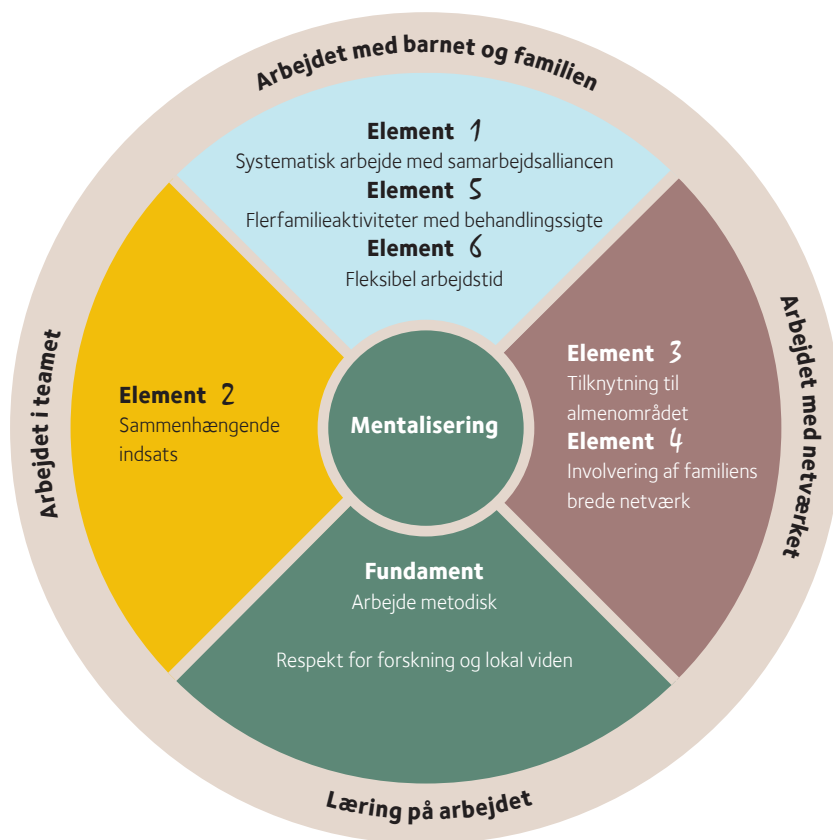
Styrket Familiebehandling bygger på et mentaliseringsbaseret metodisk fundament og består af seks kernelementer, der tilsammen udgør den samlede indsats. Der arbejdes inden for 3 arenaer, hhv. arbejdet med barnet og familien, arbejdet med netværket og arbejdet i teamet.

Arbejdet med barnet og familien

- Systematisk arbejde med samarbejdsalliancen, der handler om at arbejde systematisk med feedback for at sikre udvikling og opfølgning på den professionelle samarbejdsalliance mellem familie og behandler.
- Flerfamilieaktiviteter med behandlingssigte, der handler om at understøtte arbejdet med at opbygge kompetencer hos den enkelte familie i en relationel kontekst.
- Fleksibel arbejdstid, der handler om at planlægge og levere støtten til familierne, når der er behov og hvor der er behov for det (i hjemmet, i skolen m.m.), så der kan arbejdes med udfordringer og mål, de steder og på de tidspunkter, hvor der er størst chance for at opnå en positiv udvikling for familien.

Arbejdet med netværket

- Tilknytning til almenområdet, der handler om at etablere en praksis, hvor familiens hverdagsliv vedligeholdes, understøttes og udvikles gennem tilknytning til og målrettet samarbejde med almenområdet, som en del af familiebehandlingsindsatsen.

- Inddragelse af det brede netværk, der handler om at afdække, involvere og styrke familiens brede netværk, som en del af den styrkede familiebehandlingsindsats.

Arbejdet i teamet

Sammenhængende indsats, der handler om, at en (eller to) fagprofessionelle er tilknyttet den enkelte familie og har ansvaret for at skabe overblik på tværs. Formålet er, at familierne oplever en større sammenhængende indsats ved at der sikres løbende koordinering og samarbejde om eventuelle mål, forpligtelser og indsatser på tværs af forvaltningsområder – herunder sikre at konfliktende indsatser og mål så vidt muligt undgås.

Læring på arbejdet og afsæt i et fælles metodisk fundament

Teamet skal have vedvarende fokus på læring: virker indsatsen for de enkelte familier? Hvorfor virker den/virker den ikke? Hvad kan gøres bedre? Hvad skal konkret justeres?

Derudover bør teamet tage afsæt i et fælles metodisk fundament, som hviler på, at man arbejder efter en mentaliseringsbaseret tænkning, at der arbejdes systematisk og læringsbaseret og der arbejdes systematisk med at etablere en ressourceorienteret og tillidsfuld relation mellem behandler og familie.

Vil du vide mere?

Hvis du vil vide mere, kan du finde information her:

Indsatsbeskrivelse: <https://sbst.dk/udgivelser/2023/styrket-familiebehandling>

Evalueringsrapport: <https://sbst.dk/udgivelser/2023/modning-af-en-styrket-familiebehandlingsindsats-til-udsatte-familier-buip-projekt>

2. Lovende resultater for de fleste og det kan betale sig!

På baggrund af 90 afsluttede forløb viser resultaterne, at indsatsen virker godt for familier med komplekse udfordringer.

Evalueringen har fundet frem til følgende væsentligste resultater som SFB har bidraget til:

Færre anbringelser: Der er på tværs af de fire kommuner i alt undgået 37 anbringelser svarende til 7% af børnene i SFB, hvilket er lavt, når man sammenligner med, at der i 2021 ifølge Danmarks Statistik blev anbragt 13,4% udsatte børn og unge på landsplan.

- **Hjemtagelser:** Det er lykket at hjemtage fire børn i forbindelse med indsatsen, fordi SFB har været med til at skabe et trykt miljø i hjemmet, så myndighed har vurderet, at børnene kan trives og udvikle sig alderssvarende.

Forøget trivsel: Den gennemsnitlige trivsel for familiemedlemmer over 5 år er steget med 20% fra opstart i Styrket Familiebehandling til forløbets afslutning. Trivslen er steget fra et niveau, hvor familiemedlemmerne var "forpinte" til et niveau, hvor behandling principielt kan afsluttes (jf. FIT). Forældre oplever større trivsel hos deres børn - blandt andet ved, at børnene sover bedre om natten og har lettere ved at være sammen med andre i for eksempel dagtilbud og skole efter et SFB-forløb.

- **Børnenes problemadfærd mindskes** ligeledes i forbindelse med deltagelse i SFB. Særligt er der sket en forbedring i forhold til adfærdsmæssige symptomer, ligesom fagpersonerne vurderer, at der sker en positiv udvikling i forhold til børnenes hyperaktivitet eller opmærksomhedsvanskeligheder.

Mindre stressede forældre:

Forældrenes oplevelse af stress i hverdagen reduceres igennem forløbet med SFB. Familierne er dog stadig på et højt belastningsniveau men fremhæver, at de faktisk har fået mere ro og dermed overskud i dagligdagen.

Mere stabilitet og struktur i

hverdagen: Familierne har som resultat af SFB indført bedre rutiner, som ligeledes har givet mere hverdagsro, mere overskud til andre aktiviteter samt større samværskvalitet. Og familierne har dermed ikke behov for samme intensive behandling.

Omkostningerne:

Det kan betale sig!

En omkostningsvurdering af indsatsen viser, at det ikke er urealistisk dyrt at etablere og drifte Styrket Familiebehandling, og at det står mål i forhold til afledte gevinster, blandt andet færre anbringelser, og et reduceret behov for andre støtteforanstaltninger og behandling på længere sigt.

Sammenholdt med potentialet for øget livskvalitet og forbedret trivsel hos både børn, unge og deres familier, er der derfor god grund til at forsøge at implementere indsatsen.

3. Implementering af indsats

Evalueringen peger på en række betingelser og rammevilkår, som fremmer implementering af indsatsen. Disse kan kategoriseres i to hovedområder:

- En kompetenceprofil
- Organisering.

Kompetenceprofil

Implementeringen fremmes, hvis fagpersonerne rundt om familierne samlet har en kompetenceprofil bestående af:

- *En række basiskompetencer*, herunder socialfaglige, psykologfaglige og pædagogfaglige kompetencer. Fagpersonerne i SFB skal også evne at bygge bro mellem relevante fagområder (dagtilbud, skole, sundhedsplejerske, job, læge med mere), og dele viden om muligheder og rammer.
- *Et mentaliseringsbaseret metodegrundlag*, herunder den indbyggede nødvendige kompetenceudvikling og mulighed for at bruge den i praksis, samt at metodegrundlaget kobles til andre relevante socialfaglige tilgange (for eksempel AMBIT, SoS, FIT og EMS).
- *Kompetencer* i forhold til at gennemføre gruppeforløb for udsatte familier.
- *Systematisk brug af og læring på baggrund af data* om forhold hos familien (fx trivsel, adfærd, mentaliseringssevne, stressniveau), der giver viden om, hvorvidt familierne har haft gavn af indsatsen, og hvor denne vil skulle styrkes/justeres, for at opnå den ønskede udvikling.

Organisering

Følgende organisatoriske forhold fremmer implementeringen af SFB:

- *Ledelsesmæssig opbakning* til SFB på tværs af de områder, som er relevante at inddrage i SFB, det kan være PPR, voksen-socialområdet, beskæftigelsesområdet, misbrug, psykiatri m.fl.
- *Tæt samarbejde med myndighed og visitation*, så de familier, der vil have gavn af SFB visiteres hertil, og så der hurtigt kan iværksættes nye foranstaltninger, når der er behov undervejs i forløbet.
- *Fysiske rammer*: At SFB kan leveres i de arenaer, som familierne færdes i (hjemmet, dagtilbud, skole med videre). Derudover at der er lokaler til rådighed, der er indbydende og rare at være i, og understøtter de forskellige aktiviteter, som er en del af SFB. Det kan blandt andet være samtalerum, lokaler til gruppe- og flerfamilieaktiviteter, og områder hvor børnene kan lege, så indsatsen kan leveres på familiens præmisser og skaber mest mulig tryghed.

Organisering af det faglige arbejde, hvor der er:

- Tid og kapacitet til at anvende det metodiske grundlag og de seks elementer, hvilket betyder færre sager end normalt. Det anbefales at hver familiebehandler i gennemsnit er primær kontaktperson for op til 5 familier.
- En organisering i en teamstruktur og gerne med et makkerpar tilknyttet hver familie.

- Etableret gode arbejdsmiljømæssige rammer bl.a. i form af psykologisk tryghed.

Det tværgående samarbejde, hvor der er fokus på:

- Både uformel og formel koordinering og et samarbejde på tværs af de involverede parter, hvor fagpersonerne let kan kommunikere med og/eller få fat i hinanden.
- Overgange efter afsluttet SFB – enten til en mindre indgribende indsats eller til en anbringelse, hvis det er nødvendigt: At der i begge tilfælde skabes en god overgang, så udviklingen i førstnævnte tilfælde for familien vedligeholdes og hvor en eventuel anbringelse i sidstnævnte kan blive så nænsom som muligt.

Publikationen er udarbejdet af IM_SUS for Social- og boligstyrelsen, 2023. ISBN elektronisk: 978-87-92182-52-4